

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

„Hrou k poznání“

**Školní vzdělávací program pro
Školní Družinu**

1. Identifikační údaje

Název školy: Základní škola, Most, Václava Talicha 1855, příspěvková organizace

Adresa školy: Most, Václava Talicha 1855, 434 01 Most

Ředitelka: Mgr. Alena Lorenzová

Kontakty:

Telefon: +420 417 639 241,

+420 417 639 242

Fax: +420 417 639 241

E – mail: zsmost4-reditel@seznam.cz

Web: <http://www.4zsmost.cz/>

Zařazení do rejstříku škol a školských zařízení:

IZO 116 701 722

REDIZO 600 083 811

IČ 473 256 15

Zřizovatel: Statutární město Most, Radniční 1, 434 69 Most

Primátor města: Ing. Vlastimil Vozka

Kontakty:

Telefon +420 476 703 195

E – mail Vlastimil.Vozka@mesto-most.cz

Školní družina při Základní škole v Mostě, Václava Talicha 1855, příspěvkové organizace

Vedoucí vychovatelka: Oksana Pavlicová

Kontakty: mob. 724 620 838

Tel.: +420 417 639 241, +420 417 633 239

E - mail : zsmost4.Pavlicova@seznam.cz

Web : <http://sd4zs-most.webnode.cz/>

Platnost dokumentu: od 3.9. 2007

Aktualizace : 1.09.2014

Verze č. 5 – S přílohou:

- č.1. - Vnitřní řád ŠD.
Pokyn ředitelky školy k poskytování úplaty za vzdělávání ve školní družině.
- č.2. - Rozpis kroužků.
- č.3. - Plán akcí na školní rok.
- č.4. - Výchovně vzdělávací oblasti.

Mgr. Alena Lorenzová

ředitelka školy

2. Charakteristika Školní družiny

2.1. Úplnost a velikost ŠD

Školní družina je důležitým výchovným partnerem rodiny a školy, plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí, pomáhá dětem překonávat jejich handicapy, má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů, rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence. Náš program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Školní družina využívá tři herny a částečně hernu školního klubu. Má čtyři oddělení. Je určena žákům 1. – 3. ročníku, případně 4. – 5. ročníku, s kapacitou cca 120 žáků. Každé oddělení má max. počet 30 žáků.

Žáci mají možnost zapojit se v době mimo vyučování do sportovních kroužků: aerobik, lehká atletika, gymnastika, kopaná, odbíjená, stolní tenis, badminton, šprtec apod. a do kroužků výtvarné výchovy, hry na zobcovou flétnu, dramatického a zdravotnického kroužku i do kroužku vaření, ručních prací nebo práce na počítačích.

2.2. Vybavení školní družiny

Školní družina má k dispozici 4 klubovny s herními kouty, nábytek odpovídá věku žáků, podlahy se snadno udržují v čistotě. Místnosti jsou prostorné, umožňují různé hry a zájmové činnosti a také příležitost k odpočinku. Ve vybavení jsou hry, sportovní náčiní, dětské časopisy, knihy, hudební nástroje, potřeby pro výtvarné činnosti, televize, rádio, televizní hry. Výzdoba prostoru je mobilní, žáci se na ni podílejí. Je obměňována a sleduje práci žáků v ročních obdobích. Žáci jsou vedeni k šetrnému zacházení s veškerým zařízením. Využíváme také školní tělocvičnu a počítačovou učebnu. Pro pobyt venku máme k dispozici školní hřiště, na vycházky chodíme do okolí školy a do přilehlého lesoparku Šibeník. Postupně oddělení se vybavují novým moderním nábytkem.

Ekonomické podmínky školní družiny

Ekonomické podmínky ŠD vychází z normativu krajského úřadu a prostředků z rozhodnutí zřizovatele, zřizovatel hradí veškeré provozní náklady částečně. ŠD je za úplaty na částečnou náhradu provozních nákladů.

Materiální podmínky pro jednotlivé formy činnosti jsou velmi dobré a dostačující, postupně se doplňují dle potřeby a výše finančních dotací.

Příležitostná činnost

Tematicky zaměřené společné akce:

ŠD může využívat hudebních nástrojů z hudební učebny (např. rytmicko- melodické nástroje, elektronické varhany), ozvučování aparaturou, CD přehrávačem, materiálem na výrobu různých pomůcek, které využívá při pořádání různých soutěží a zábavných setkání. Odměny do soutěží se pořizují z dostupných materiálů a financí.

Výstavy, soutěže a jiné aktivity:

Na výrobu různých výtvarných prací a výrobků používáme velmi bohatou škálu výtvarného materiálu (různé typy a barvy papírů, čtvrtky, temperových barev, pastelů a jiných výtvarných prostředků).

Pravidelná činnost

Ekonomické podmínky pro pravidelnou činnost jsou na dobré a kvalitní úrovni.

Hygienické potřeby (papírové ručníky, mýdlo a toaletní papír jsou k dispozici ve škole ze zdrojů školy)

Zájmové útvary:

Počítačový kroužek – využívá moderní vybavení počítačové učebny

Výtvarný kroužek – také využívá kreslicí papíry, čtvrtky, tempery a další výtvarné potřeby

Kroužek zdravotní výchovy – využívá různé metodické materiály, literaturu, naučné filmy, obvazový materiál atd.

Dramatický kroužek – využívá metodické materiály pro vedení dramatické výchovy, scénáře, různé pomůcky, také výtvarné potřeby pro výrobu kostýmů a rekvizit.

Individuální činnost

- Dostatečné zajištění didaktických pomůcek.
- Pomůcky pro relaxaci a odpočinek.

Spontánní činnost

- Dostatek časopisů a knih pro žáky
- Možnost vypůjčení knih pro děti v žákovské knihovně zřízené školou.
- Dostatečné množství sportovních potřeb na využití při sportování venku.
- Využívání tělocvičny a jejího vybavení při sportovních aktivitách.
- Kvalitní a dostatečné vybavení výtvarných pomůcek a materiálu pro spontánní aktivity žáků.
- Dostatek pomůcek pro relaxaci a odpočinek.
- ŠD je vybavena dostatkem zajímavých her, stavebnic a jinými hračkami

2.3. Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Bezpečnost při činnostech a při pobytu venku vyplývá z vnitřního řádu ŠD. Se všemi pokyny jsou žáci pravidelně a důkladně seznamováni vždy na začátku každého školního roku a dále v průběhu školního roku. Zápisy jsou vždy prováděny do TK. Směřujeme tím k předcházení úrazů a ochrany zdraví všech účastných osob. Pokud dojde k úrazu, zapíše vychovatelka zranění do knihy úrazů dle obecně platných předpisů a dále postupuje dle traumatologického plánu. Proškolení zaměstnanců probíhá na pravidelných školeních BOZP. Proškolení žáků dle plánu.

2.3.1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ve ŠD:

V průběhu pobytu ve ŠD mají žáci možnost si kdykoliv dojít na toaletu. Dbáme také na důsledné dodržování hygienických pravidel po použití toalet.

Struktura činností probíhá v souladu s duševní a tělesnou hygienou. Střídá se pravidelně zaměstnání s odpočinkovými a relaxačními aktivitami.

Stravování a pitný režim je zajištěn denně ve školní jídelně dle platných norem o stravování vzhledem k věku a potřebám žáků. Prostory ŠD jsou dostatečně velké, dobře odvětrané

(možnost větrání okny), udržované denně v čistotě. Umístění umyvadla přímo ve třídě ŠD skýtá možnosti často a dle potřeby udržovat hygienu rukou, případně nečistot, vzniklých při činnostech.

Ve třídách ŠD jsou nová zářivková tělesa, která zajišťují kvalitní a dostatečnou světlost místnosti.

Zdrojem tepla je centrální ústřední topení.

Při manipulaci s běžnými ale i nebezpečnými pomůckami (tužky, špejle, nůžky, nože atd.) jsou žáci vždy před započetím práce upozorněni na vznik možného úrazu a poučeni o bezpečném zacházení s nimi. Také je důležitý neustálý dohled.

Nebezpečné předměty (např. skříňky elektrického rozvodu atd.) jsou řádně označeny výstražnými znaky. Volné elektrické zásuvky jsou zajištěné zásepky.

Prostory, ve kterých se využívají nebezpečné předměty, mají zpracované bezpečnostní řády vymezených pokynů. Pokyny jsou vyvěšeny na dostupných místech, s nimiž se musí všichni, kteří se pohybují v těchto prostorách, důkladně seznámit a daná pravidla bezpodmínečně dodržovat.

V případě vzniku úrazu je ve škole (i pro ŠD) k dispozici brašna se zdravotním materiálem pro poskytnutí první pomoci. Vychovatelka zná pravidla poskytnutí první pomoci. V případě vážnějších úrazů je povinna se obrátit na lékařskou pomoc, či zavolat rychlou lékařskou pomoc na číslo 112.

2.3.2. Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy:

- vhodná struktura pracovního a odpočinkového režimu žáků a učitelů s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný režim činností s ohledem na hygienu a věk žáků
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků)
- zdravé prostředí učeben a ostatních prostorů školy – dle platných norem (odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostorů)
- dodržování zákazu kouření, pití alkoholu a požívání jiných škodlivin ve škole a okolí, ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů: pravidelná kontrola zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře či jiné speciální služby, praktická dovednost učitelů poskytovat první pomoc

2.3.3. Psychosociální podmínky

Vychovatelka musí:

- vytvářet pohodové a přátelské prostředí
- příznivé sociální klima
- snažit se otevřeně a partnersky komunikovat s žáky
- učit žáky toleranci, uznání, úctě k sobě samému a ostatním
- mít dostatek empatie, spolupracovat s žáky a učit je vzájemné spolupráci v kolektivu
- pomáhat žákům v obtížných situacích, učit je vzájemné pomoci
- dopřát jim dostatek prostoru pro vlastní realizaci
- vhodně volit náplň činností přiměřenému věku žáků
- motivačně hodnotit pro další aktivity
- respektovat individualitu účastníků, individuálně hodnotit a brát ohled na možnosti žáka
- vytvářet podmínky pro zpětnou vazbu
- chránit navzájem žáky před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- učit žáky podílet se na životě zařízení (plánování činností, řízení určitých činností, hodnotit svou práci i sama sebe)
- informovat včas žáky, účastníky i rodiče vypracovanými a veřejně dostupnými plány o činnosti ve ŠD

2.4. Charakteristika pedagogického sboru

Vychovatelky ŠD splňují ÚSO vzdělání pedagogického směru oboru vychovatelství, každoročně se podílí na akreditovaných kurzech a programech dalšího vzdělávání, využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD. Každoročně se podílí na přípravě školních akcí (mikulášská besídka, vánoční besídka, karneval, výlety atd.). Vedou zájmové kroužky dle vlastní specializace a osobního zaměření (Výtvarný kroužek, kroužek Zdravovědy, kroužek dramatické výchovy, základní práce na PC). Velice úzce spolupracují s učiteli a vedou žáky ke vztahu ke své obci.

2.5. Dlouhodobé projekty

- 2.5.1. Projekt „ Celé Česko čte dětem“ (více na <http://www.celeceskoctedetem.cz/>)
- 2.5.2. Dlouhodobá spolupráce s MP v Mostě (návštěvy Centra prevence MP – Vánoční dílny, Velikonoční dílny, Dětský den, péče o opuštěné, handicapované občany)

2.6. Spolupráce s rodiči žáků

Vychovatelky spolupracují s rodiči žáků prostřednictvím webových stránek, nástěnky, informační tabule. Vždy jsou k dispozici po 15.hod. osobně, a telefonicky v pracovní době, tj. ráno od 6.00 hod – do 7.40 hod, pak odpoledne od 11.40 hod – do 16.00 hod.

V čem vidíme rezervy?

- modernizovat metody výchovně vzdělávacího procesu, zařazovat ty, které vyžadují aktivitu a samostatnost žáků
- větší využití možností, které prostory školy a její vybavení poskytují, pro zájmové vzdělávání
- zvýšit zájem rodičů o práci školní družiny

3. Charakteristika ŠvP

3.1. Cíle ŠvP

Školní vzdělávací program vychází ze vzdělávacích cílů, klíčových kompetencí, závěrů, které vznikly z analýzy dosavadní práce školní družiny a jejích výsledků, možností a schopností pedagogického sboru a materiálních podmínek školy. Navazuje na tradice školy, zohledňuje názory rodičů a veřejnosti a bere v úvahu i možnosti, které škola má.

ŠVP klade důraz na všestranný rozvoj každého žáka, respektování jeho osobnosti a základních potřeb. Je založený na demokratických principech, otevřenosti, samostatném myšlení a rozhodování, tvůrčí práci a vystupování žáků jako osobností, které uznávají a řídí se demokratickými principy a všeobecně uznávanými morálními hodnotami.

Náš program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině, naučí se komunikovat, být ohleduplný, ctížádostivý, zodpovědný za své činy.

Cíl:

Připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

3.2. Podmínky přijímání a úplaty uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Viz Příloha č.1. – Vnitřní řád ŠD.

Pokyn ředitelky školy k poskytování úplaty za vzdělávání ve školní družině.

3.3. Podmínky pro činnost

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- možnost využívání prostor školy: tělocvična, počítačová učebna, keramická dílna, cvičná kuchyňka, knihovna, projekce (video, DVD), školní hřiště, školní atrium.

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času. Význam práce s dětmi, dospívajícími i dospělými ve volném čase stále roste. Proto rostou i kvalifikační požadavky kladené na všechny, kdo v oblasti pedagogiky volného času a vychovatelství působí. Ve školní družině se dítě zdokonaluje v sociálních dovednostech důležitých pro život. Učí se zde žít a spolupracovat s ostatními, tolerovat odlišnosti. Tráví tu velkou část svého volného času a je důležité, aby ho pobyt v družině těšil, aby tu každý zažil radost z činnosti, povzbudil svou zvědavost i ctížádost.

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností (Člověk ve společnosti):

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu
- kulturní život

Odpovědnost za své chování:

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí:

- vypořádat se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině (Člověk jako jedinec):

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení

Formování životních postojů:

- získávání nových zkušeností
- utváření vlastních názorů
- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů - drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální, drogy šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus, podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování:

- aplikace získaných poznatků do běžného života
- rozšiřování již získaných poznatků z vyučování

3.4. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za konečnou, ale získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

3.4.1. Kompetence k učení (č.1)

Žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- žák poznává nové oblasti života, novou problematiku, navazuje na známá fakta, učí se porozumět neznámým oblastem, apod.

3.4.2. Kompetence k řešení problémů (č. 2)

Žák:

- vnímá nejrozličnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledává informace vhodné k řešení problému, při práci žáci používají i jiné zdroje – např. internet, odbornou literaturu apod.
- nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů
- logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů

3.4.3. Kompetence komunikativní (č. 3)

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci mezi sebou konverzují, vedou rozhovory, projevují své názory, přijímají názory ostatních a posuzují je, komunikují s dospělými, apod.
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou a komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

3.4.4. Kompetence sociální a personální (č. 4)

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- na simulovaných situacích a zadáních žáci řeší vztahové situace mezi sebou, mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít se do situací, snaží se je řešit, učí se je správně řešit, učí se správným reakcím apod.

3.4.5. Kompetence občanské (č. 5)

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoji společnosti

3.4.6. Kompetence k trávení volného času (č. 6)

Žák:

- umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití,
- umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech,
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací,
- umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času

3.4.7. Znalostní kompetence žáků – prevence rizikového chování

1.- 3. ročník

- žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

3.4.8. Zkratky pro jednotlivé složky výchov:

- ZČS (zájmové činnosti sportovní)
- ZČSV (zájmové činnosti společenskovední)
- ZČPŘ (zájmové činnosti přírodovědní)
- ZČEV (zájmové činnosti environmentální)
- ZČPT (zájmové činnosti pracovně technické)
- PNV (příprava na výuku)

3.5. Formy vzdělávání

Příležitostná činnost

- výlety
- vánoční posezení
- návštěva kina
- účast na společných akcích ŠD
- výstavky výrobků v prostorách chodby ŠD
- výroba drobných dárků k zápisu
- rozloučení se školním rokem

- hygiena, pitný režim
- odchod žáků domů

Zájmové aktivity

Viz. příloha č.2. - Rozpis kroužků.

Individuální činnost

- respektování zvláštností a možností žáka
- včasné poskytnutí speciální pomoci
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- zajištění kompenzačních a didaktických pomůcek
- užívání speciálních metod a forem při práci
- dodržení zásady všestrannosti (dbáme na to, aby žák mohl své znevýhodnění kompenzovat i jinými činnostmi, v nichž je úspěšný)
- snaha zapojit žáka do všech vzdělávacích aktivit

Spontánní činnosti

- klidové činnosti
- pobyt venku (vycházky, sportovní aktivity)
- čtení časopisů a knih
- poslech
- diskuse
- hry v přírodě
- hry na hřišti
- kreslení
- ruční jednoduché práce
- prostor pro vlastní realizaci zájmových aktivit
- zpěv

Příprava na vyučování

- didaktické hry
- tematické vycházky
- logopedická cvičení
- další činnosti, jimiž upevňujeme a rozlišujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování

Metody a formy dílčích aktivit – preventivní strategie

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti

- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech
- dopravní výchova

3.6. Délka a časový plán zájmového vzdělávání

ŠVP ŠD:

- sestaven na 3 roky pro žáky 1. stupně

Plán činnosti (společné a mimořádné akce ŠD)

- sestavován vždy na jeden školní rok

Viz. příloha č.3. - Plán akcí na školní rok.

Měsíční tematické plány:

- zpracovány na jeden měsíc dle ŠVP ŠD a jsou součástí povinné dokumentace.

Délka zájmového vzdělávání:

- po dobu docházky na 1. stupeň, uskutečňována pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností, otevřenou nabídkou spontánních činností, individuální práce.

4. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

4.1. Oblast personální:

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním.

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce vychovatelky ŠD, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení.

V rámci ŠD jde pak především o spolupráci vychovatelky, třídního učitele žáka, výchovného poradce a vedení školy. Tito jmenovaní spolu s pracovníky školských poradenských zařízení budou spolupracovat při řešení problémů týkajících se vzdělávání těchto dětí. Velký význam pro úspěšné vzdělávání má spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou žáka. Za nutné také považujeme stálé zkvalitňování odbornosti pedagogických pracovníků.

Zásady komunikace vychovatelky ŠD s rodiči:

- vytvoření klidné atmosféry (pochvala dítěte, optimismus)
- dopřání dostatku času pro rozhovor s rodiči (vhodnost využití konzultačních hodin)
- popsání (nehodnocení) situací, chování a příhod se žákem (nedávat dítěti „nálepky“)
- uvádění zdrojů svých informací (totéž umožnit rodičům)
- ujasnění si pojmů spolu s rodiči (vysvětlení „pravidel hry“)
- uvádění konkrétních příkladů a objasňování svých stanovisek (rozebrat s rodiči možné souvislosti, uvést důvody, co vše vychovatelka zvažila, než se rozhodl takto reagovat)
- snaha citlivě rodičům poradit a nabídnout jim pomoc

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením:

Vycházíme ze zákona č. 561/2004, vyhlášky č. 73/2005 SB., ve znění pozdějších změn a předpisů, a z RVP ZV, kapitoly č. 8, kde jsou popsány možnosti a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

O zařazení dítěte do ŠD rozhoduje ředitel po dohodě s vychovatelkou, rodiči či zákonnými zástupci žáka na základě lékařského a speciálně- pedagogického vyšetření a s přihlédnutím k možnostem školy (architektonické řešení, možnost asistenta pedagoga, počet žáků ve třídě, zkušenosti a vzdělání vychovatelky, zabezpečení materiálně technickým vybavením ŠD, spolupráce se školským poradenským zařízením, spolupráce s rodiči apod.) i místním specifikům (dopravní obslužnost, dostupnost zdravotně sociální péče, vzdálenost jiné školy od bydliště dítěte a tak dále).

Za nezbytnou spolupráci s odborným pracovištěm považujeme:

- seznámení vychovatelky, ale i spolužáků, s daným postižením žáka (možnost přednášek a konzultací vztahujícím se k postižení žáka)
- dohoda s rodiči a odborným pracovištěm na možnostech úzké spolupráce
- pomoc při vypracování individuálního vzdělávacího plánu
- vysvětlení a ujasnění způsobu hodnocení žáka (slovní hodnocení, možnosti zabezpečení potřebných kompenzačních a didaktických pomůcek zajištění odborné literatury)

Zásady práce pro žáky se zdravotním postižením:

- respektování zvláštností a možností žáka
- včasné poskytnutí speciální pomoci (čím dříve, tím lepší výsledek práce)
- dodržení jednotlivých vývojových etap vytvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- zajištění kompenzačních a didaktických pomůcek
- užívání speciálních metod a forem při práci
- dodržení zásady všestrannosti (dbáme na to, aby dítě mohlo své znevýhodnění kompenzovat i jinými činnostmi, v nichž je úspěšné)dodržení zásady soustavnosti (snaha zapojit žáka do všech vzdělávacích aktivit)

Vzdělávání žáků zdravotním znevýhodněním:

Vycházíme ze zákona č. 561/2004 a z vyhlášky č. 73/2005 Sb., ve znění pozdějších změn a předpisů.

Při diagnóze specifické poruchy učení postupujeme následovně:

- seznámení vychovatelky s poruchou žáka a s jejími specifiky
- dohoda s rodiči na možnostech úzké spolupráce, stanovení termínů schůzek (po dohodě osobně, denním kontaktem při vyzvedávání dětí ze ŠD), v případě potřeby budou schůzky častější
- volba způsobů hodnocení žáka s možnostmi úlev
- vypracování individuálního vzdělávacího plánu
- seznámení spolužáků s rozdílným způsobem hodnocení
- zajištění potřebných pomůcek pro žáka

Zásady pro práci s dětmi se specifickými poruchami učení:

- kladení reálných cílů,
- postupné zvyšování nároků
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa
- odstranění rušivých vlivů při práci
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- zařazování relaxačního cvičení

Při práci s dětmi se specifickými poruchami učení je velmi důležité získat pro spolupráci jejich rodiče, bez kterých nelze dosáhnout úspěchu. Je třeba získat si jejich důvěru, poskytovat jim jasné a srozumitelné informace, podporovat a povzbuzovat je při nápravě specifické poruchy učení jejich dítěte.

Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním:

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně, kulturně a jazykově odlišného. Hlavní problémem bývá zpravidla i nedostatečná znalost vzdělávacího jazyka.

Pozornost je třeba při práci s těmito dětmi věnovat nejen osvojení českého jazyka, seznámení se s českým prostředím, kulturními zvyklostmi a tradicemi, ale ve shodě se školským zákonem umožnit těmto dětem budování jejich vlastní identity, která bude vycházet z jejich původního prostředí.

Zásady pro práci s dětmi se sociálním znevýhodněním:

- v případě potřeby vypracování individuálních vzdělávacích plánů
- zajištění počtu žáků ve třídě
- zajištění specifických pomůcek
- volba odpovídajících metod a forem práce
- případná pomoc asistenta pedagoga
- nastolení pravidelné spolupráce s rodinou a odborným pracovištěm
- vytvoření příznivého klimatu pro tyto žáky v prostředí ŠD

4.2. Oblast technická:

- bezbariérový vstup do budovy ŠD není umožněn
- bezbariérový vstup do jídelny uvnitř budovy není umožněn

4.3. Oblast materiální:

Zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje za pomoci podpůrných opatření (speciální metody, formy, postupy a prostředky vzdělávání, kompenzační učební pomůcky, didaktické materiály). Speciální vzdělávání je zajišťováno formou individuální integrace.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Za nadané pokládáme dítě, které předstihuje své vrstevníky v některé oblasti vývoje, které v některé činnosti nebo činnostech dosahuje výrazně nadprůměrných výsledků. Tito žáci budou pedagogy vytypováni a po konzultaci s rodiči vyšetřeni psychologem

a odborníky v pedagogicko-psychologické poradně, na jejichž doporučení bude možnost zpracování individuálního vzdělávacího programu, podle kterého bude žák vzděláván. Žák bude integrován v běžné třídě a rozšířenou výuku bude zajišťovat kmenový učitel. Integrace pro tyto žáky znamená odklon od frontální výuky směrem k individualizovaným formám. Pro nadané dítě je vhodné vzdělávat se v rámci běžné třídy proto, že škola je především příprava pro život a ten budou žít v různorodé společnosti.

Aktivity pro nadané děti:

- obohacování osnov, rozšíření a prohloubení učiva
- akcelerace, mimořádně nadané dítě může postupovat osnovami rychleji, může „přeskočit ročník“
- setkávání s učiteli odborných předmětů vyššího stupně
- diskusní fóra v anglickém jazyce na předem dané téma
- laboratorní práce, referáty, projekty
- olympiády a soutěže

Důležitá je spolupráce s rodiči a v neposlední řadě zájem dítěte. Chceme zajistit rozvoj dítěte v oblasti jeho nadání a zájmu v souvislosti s jeho všestranným rozvojem ve skupině vrstevníků.

Zásady pro práci s dětmi mimořádně nadanými:

Stejně velkou pozornost, kterou věnujeme žákům se specifickými poruchami, se snažíme věnovat i žákům mimořádně nadaným. To vyžaduje od učitelů nejen podstatně náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech, zvláště v těch, kde dítě vykazuje mimořádné nadání, ale i pružnost a otevřenost k novým metodám a formám výuky.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných vyžaduje individuální přístup. Učitelé respektují osobnostní i zdravotní zvláštnosti těchto dětí. Důležité je pro ně (jako ostatně i pro všechny další děti), aby bylo prostředí školy přátelské a neohrožující, otevřené pro oboustrannou komunikaci.

Náš pedagogický sbor je srozuměn i s tím, že u některých dětí (zvláště těch, které mají problémy se sociálním začleněním) nemusí být úspěchy pro nezasvěceného pozorovatele na první pohled patrné. Za velký úspěch považujeme i to, že žák, který vystřídal několik škol, kde měl mimořádné problémy, se u nás ve škole cítí dobře.

Využíváme v práci s nadanými dětmi nejnovějších poznatků v této oblasti. Vedení školy spolu s výchovným poradcem jsou v kontaktu s odborníky a konzultují problémy, které se vymykají běžným zkušenostem.

Velkou snahou vedení školy i pedagogického sboru je vychovávat tyto žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším. K tomu, aby byli tolerantní k odlišnostem a chovali se přátelsky nejen k handicapovaným spolužákům, ale i k těm, kteří v něčem vynikají a nezřídka se od ostatních liší, však vedeme všechny žáky.

Na naší škole je samozřejmostí, že se snažíme volit takový styl výuky a výchovy, který umožňuje každému žákovi rozvíjet se podle jeho schopností. Přímou ve výchovně vzdělávacím programu využíváme formy vnitřní diferenciaci, kdy průměrní žáci plní úkoly v rámci základního učiva, zatímco nadprůměrní a mimořádně nadaní mají možnost řešit problémové úlohy rozsah základního učiva překračující. Respektujeme i vlastní pracovní tempo a individuální postupy při řešení úloh a situací.

4.4. Průřezová témata

Průřezová témata by měla být pojítkem mezi všemi nebo větším počtem vyučovacích předmětů i mezi výukou, životem ve škole i mimo školu. Především by měla podpořit výchovnou funkci

vzdělávání. Např. tematické okruhy osobnostní rozvoj, multikulturalita, vztah člověka k prostředí, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení aj. nemohou být předmětem jen výchovy ke zdraví, výchovy k občanství, přírodopisu či českého jazyka, ale měly by být součástí prakticky všech vyučovacích předmětů zařazených do ŠVP. Každý učitel/vychovatel je může v nějaké podobě realizovat nebo učitelé/vychovatele mohou při jejich naplňování vytvářet společné projekty apod. Také mnoho činností v životě školy je příhodných pro jejich využití. Jde jen o to, nalézat prakticky zaměřené a neformální metody a formy práce, které navodí u žáků potřebný prožitek a povedou k utváření vlastností, vhodných postojů a praktického jednání žáků.

Smyslem průřezových témat není doplnění vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů. Jejich "průřezovost" spočívá v tom, že naznačují společná místa (okruhy, náměty, činnosti) ve výchově a vzdělávání žáků, která jsou vhodná pro vytváření obecnějších postojů žáků k sobě samým, k ostatním lidem, přírodě, praktickému životu. Ta mohou být lépe rozvíjena z pozice více učitelů (vyučovacích předmětů, situací, činností, jednání učitelů v životě školy). Proto je v RVP ZV u průřezových témat vyjádřen a zdůrazněn jejich přínos k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, a tím i ke klíčovým kompetencím.

OSV - Osobnostní a sociální výchova

VDO - Výchova demokratického občana

VMEGS - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MkV - Multikulturní výchova

EV - Environmentální výchova

MdV - Mediální výchova

DV - Dopravní výchova

5. Výchovně vzdělávací oblasti.

- **Oblast člověk a jeho svět**
- **Oblast člověk a společnost**
- **Oblast člověk a příroda**
- **Oblast umění a kultura**
- **Oblast člověk a zdraví**
- **Oblast člověk a svět práce**

5.1. Člověk a jeho svět

- **Místo, kde žijeme** - v tomto tematickém okruhu žáci poznávají nejbližší okolí, organizaci života v rodině, ve třídě, ve škole, v obci a společnosti
- **Lidé a čas** - tematický okruh je zaměřen na budování správného režimu dne a jeho dodržování, sestavování a naplňování režimu ve školní družině, pěstujeme úctu k času druhých, učíme se využívat svůj čas, využíváme smysluplné volnočasové aktivity

5.2. Člověk a společnost

- **Lidé kolem nás** – v tomto tematickém okruhu si žáci osvojují zásady vhodného chování a jednání s lidmi, poznávají význam a podstatu pojmů - tolerance, empatie, vzájemná úcta..., poznávají, jak se lidé sdružují, seznamují se základními právy a povinnostmi

5.3. Člověk a příroda

- **Rozmanitost přírody** – v tematickém okruhu se seznamujeme s proměnlivostí a rozmanitostí živé i neživé přírody

5.4. Umění a kultura

- V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova**.

5.5. Člověk a jeho zdraví

- Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova.

5.6. Člověk a svět práce

- Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy **Práce s drobným materiálem**, **Konstrukční činnosti**, **Pěstelské práce**, **Příprava pokrmů**.

Pozn. Rozpracování jednotlivých oblastí v Příloze č. 4.

6. Struktura vlastního hodnocení a evaluace ŠD.

6.1. Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení.

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Provádí je všichni vychovatelky společně i jednotlivě. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotíme, nakolik jsou naplňovány naše výchovně vzdělávací cíle. Sledujeme individuální rozvoj žáku, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

6.2. Hodnocení

Hodnocení většího či menšího tematického celku provádíme po skončení nebo i v jeho průběhu, zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dále plánovat tematické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně:

- hodnotíme individuální výsledky žáků,
- jejich pokroky,
- úspěchy, nezdary.

Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme. Hodnotíme aktivitu, zájem žáka, jejich náměty, odchýlení od plánu, plnění pedagogického záměru, posun sociálních vztahů mezi žáky, své pedagogické působení, důvody nezdaru a jiné skutečnosti.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

6.3. Struktura vlastního hodnocení a evaluace.

Oblasti hodnocení	Podmínky činností	Organizace, formy a metody činností	Motivace hodnocení	Interakce a komunikace
Cíle	- vytváření přátelského, harmonického a vkusného prostředí s vymezenými pravidly	- využívání všech dostupných prostor školy, hřišť i okolní přírody - volba vhodných metod a forem s individuálním přístupem k žákům	- průběžné vhodné motivace během činností - využití častého kladného hodnocení ke zlepšení přístupu žáků k činnostem	- spokojenost žáků v ŠD - všestranný rozvoj žáků v mimoškolních činnostech
Kriteria	- dostatek finančních zdrojů na vybavení materiálem a pomůckami	- verbálně - formou odměny - využití úsměvu - názorný příklad	- vhodné dostupné pomůcky k motivaci a hodnocení - volba a vyhledávání zajímavých motivačních prostředků - individuální přístup - hodnocení dětí s ohledem na jejich schopnosti a dovednosti	- spokojenost žáků - kladný přístup ke všem činnostem - získávání nových znalostí a dovedností - rozvoj schopností a dovedností, případně nadání v zájmových aktivitách

Nástroje	- rozhovor - pozorování - vhodné názorné ukázky	- volba vhodných metod a forem pro jednotlivé činnosti	- časté kladné hodnocení - volba zajímavých motivačních prostředků - využití negativního hodnocení k výchově a pracovnímu zapojení	- osobní kontakt (rozhovor) - písemná komunikace - dotazník
Časový plán	- průběžně v celém období	- písemná komunikace s rodiči po celé období - osobní kontakty s rodiči v domluveném termínu - 2x ročně informační schůzka s rodiči	- průběžně v celém období	- průběžně po celé období